



Latvijas Republikas tiesībsargs

Baznīcas iela 25, Rīga, LV-1010, tālr.: 67686768, e-pasts: tiesibsargs@tiesibsargs.lv, www.tiesibsargs.lv

Rīgā

14.08.2025. Nr. 6-1/568

Valsts digitālās attīstības aģentūrai
pasts@vraa.gov.lv

Informācijai: **Viedās administrācijas un reģionālās
attīstības ministrijai**
pasts@varam.gov.lv

Par iesniegumu izskatīšanas termiņiem

Tiesībsarga birojā šā gada 9.jūnijā ir saņemta privātpersonas sūdzība par to, ka viņas šā gada 6.februārī Valsts digitālās attīstības aģentūrā (turpmāk – Aģentūra) iesniegtais iesniegums par zaudējumu atlīdzinājuma izmaksu saistībā ar nesaņemtajiem paziņojumiem par ienākušajiem ziņojumiem Oficiālo elektronisko adresu informācijas sistēmā (turpmāk – Sistēma) nav izskatīts un iestāde viņu nav informējusi nedz par iesnieguma izskatīšanas gaitu, nedz par termiņiem, kad gaidāma atbilde. Jāatzīmē, ka šā gada 18.martā minētā privātpersona vērsās Aģentūrā ar jautājumu, kādu iemeslu dēļ nav sniegta atbilde uz viņas iesniegumu. Aģentūra 19.marta elektroniskā pasta vēstulē personai paskaidroja, ka ar viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministres 2025.gada 24.februāra rīkojumu Nr. 1-2/24 “Par zaudējumu atlīdzinājumu Oficiālās elektroniskās adreses sistēmas lietotājiem” izveidotā komisija ir uzsākusi darbu pie Aģentūrā saņemto iesniegumu par zaudējumu atlīdzinājumu izskatīšanas. Aģentūra atzīmēja, ka konkrētās personas iesniegums komisijā vēl nav izskatīts un par iesnieguma izskatīšanas rezultātiem informēs nekavējoties.

Atbilstoši Tiesībsarga likuma 11.panta 1. un 3.punktam tiesībsarga funkcijās ir iesaistīties to jautājumu risināšanā, kas attiecas uz privātpersonas cilvēktiesību pārkāpumiem un labas pārvaldības principa pārkāpumiem valsts un pašvaldību iestādēs.

Lai vispusīgi izvērtētu iespējamo problemātiku saistībā ar labas pārvaldības principa un normatīvajos aktos noteikto termiņu ievērošanu, Tiesībsarga birojs ar informācijas pieprasījumiem vērsās Aģentūrā un Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrijā (turpmāk – Ministrija).

[1] No saņemtajām atbildēm izriet, ka iedzīvotāju iesniegumu par zaudējumu atlīdzinājuma izmaksu izskatīšanas termiņus būtiski ietekmēja īsā laika posmā saņemtais liels un apjomīgs iesniegumu skaits, kuru izvērtēšana prasa rūpīgu individuālu pieeju. Ņemot vērā Aģentūras kapacitāti, šādu iesniegumu izskatīšana normatīvajos aktos noteiktajos termiņos nav iespējama. Ministrija cita starpā atzīmēja, ka attiecībā uz iesniegumu iesniedzējiem Valsts pārvaldes iekārtas likuma 10.panta piektajā daļā nostiprinātais labas pārvaldības princips netiek pilnībā ievērots, proti, darbības saistībā ar iesniegumu izskatīšanu un atbilžu sniegšanu netiek īstenotas saprātīgā laikā. Vienlaikus Ministrija uzsvēra, ka labas pārvaldības princips ietver vairākus līdzvērtīgi nozīmīgus elementus – pienākumu rīkoties saprātīgā termiņā, kā arī nodrošināt personas tiesību ievērošanu un taisnīga rezultāta sasniegšanu. Šobrīd tiek īstenota pieeja, kurā prioritāte tiek piešķirta katra iesnieguma individuālai izvērtēšanai, lai nodrošinātu, ka pieņemtie lēmumi ir taisnīgi un atbilst labas pārvaldības principa saturiskajai būtībai. Ministrija cita starpā norādīja, ka iestādei ir zināms, ka Aģentūrā ir saņemtas sūdzības par attiecīgu iesniegumu izskatīšanas kārtību un termiņiem.

[2] Saistībā ar konstatēto problēmsituāciju Tiesībsarga birojs vēlas vērst Aģentūras uzmanību uz šādiem apstākļiem.

Labas pārvaldības princips ir konstitucionāls vispārējais tiesību princips, kas ir atzīts par Eiropas Savienības pamattiesību. Lai gan labas pārvaldības princips nav tieši ierakstīts Latvijas Republikas Satversmē, Satversmes tiesa ir secinājusi, ka no Satversmes 1.panta izriet labas pārvaldības princips, piešķirot labas pārvaldības principam konstitucionālu vērtību. No tā savukārt izriet iedzīvotāju tiesības prasīt valsts un pašvaldību iestādēm nodrošināt cilvēka **tiesības uz labu pārvaldību kā cilvēka pamattiesības**.

Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 64.panta pirmajai daļai lēmums iestādei jāpieņem mēneša laikā no iesnieguma saņemšanas dienas, taču minētā likuma 64.panta otrā daļa noteic, ka šo termiņu objektīvu apstākļu dēļ var pagarināt uz laiku, ne ilgāku par četriem mēnešiem no iesnieguma saņemšanas dienas, par to paziņojot iesniedzējam. Ja nepieciešama ilgstoša fakto konstatācija, administratīvā akta izdošanas termiņu ar motivētu lēmumu, par to paziņojot iesniedzējam, var pagarināt līdz gadam tā iestāde, kurā administratīvo aktu var apstrīdēt, bet, ja

šādas augstākas iestādes nav vai tā ir Ministru kabinets, lēmumu pieņem tās iestādes vadītājs, kura izdod administratīvo aktu.

Līdzīgus iesniegumu izskatīšanas termiņus nosaka arī Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma 18.panta otrā un trešā daļa. Proti, lēmējiestāde mēneša laikā pēc iesnieguma saņemšanas izvērtē zaudējuma atlīdzinājuma tiesisko pamatu un pieņem lēmumu par zaudējuma atlīdzinājuma piešķiršanu un atlīdzinājuma apmēru vai arī par iesnieguma noraidīšanu. Ja objektīvu iemeslu dēļ mēneša laikā to nav iespējams izdarīt, lēmējiestāde, pieņemot motivētu lēmumu, termiņu var pagarināt līdz četriem mēnešiem, par to rakstveidā informējot iesniedzēju.

Tātad, gadījumā, ja iestāde kādu objektīvu iemeslu dēļ nevar pieņemt lēmumu viena mēneša laikā no iesnieguma saņemšanas dienas, tad, ievērojot labas pārvaldības principu un normatīvo regulējumu, iestādei jāpieņem starplēmums, t.i. lēmums par administratīvā akta izdošanas termiņa pagarināšanu.

Tiesības likumā paredzētajā veidā vērsties valsts iestādēs ar iesniegumu un saņemt atbildi pēc būtības ir konstitucionāla ranga tiesības, kas ir nostiprinātas Satversmes 104.pantā.

Atbildes nesniegšana uz iesniegumu normatīvajos aktos (t.sk., piemēram, Administratīvā procesa likumā) noteiktajos termiņos ir labas pārvaldības principam neatbilstoša iestādes rīcība, kas **kvalificējama kā Satversmes 104.pantā garantēto cilvēktiesību pārkāpums**. Turklāt iesnieguma iesniedzējs šādu situāciju var vērtēt kā necienīgu valsts iestādes attieksmi pret viņu un viņa tiesībām, kas savukārt vairo neuzticēšanos valsts pārvaldes sistēmai kopumā.

[3] Tiesībsarga birojs izprot situāciju, ka saņemto iesniegumu skaits var radīt papildu slodzi iestādes darbībai, kas nav samērīga ar tās kapacitāti. Tāpat Tiesībsarga birojs atzinīgi vērtē rūpīgu un individuālu pieeju iesniegumu izskatīšanā, kas noved pie iespējami taisnīga rezultāta. Vienlaikus ir nepieciešams apzināties, ka ikvienai privātpersonai ir tiesības saņemt skaidru un saprotamu informāciju par sava iesnieguma virzību un provizoriskajiem tā izskatīšanas termiņiem.

Pildot Tiesībsarga likuma 11.panta 1.un 3.punktā noteiktās funkcijas, aicinu Aģentūru veikt nepieciešamas darbības, lai novērstu konstatēto problēmsituāciju un nodrošinātu normatīvajā regulējumā noteikto termiņu ievērošanu attiecībā uz iesniegumu par zaudējumu atlīdzinājuma izmaksu izskatīšanu un attiecīgu lēmumu pieņemšanu. Papildus aicinu **Aģentūru līdz 2025.gada 10.septembrim** secīgi veikt šādas darbības:

- apzināt iestādes izskatīšanā esošos iesniegumus par zaudējumu atlīdzinājuma izmaksu;
- identificēt, kuru konkrēti iesniegumu izskatīšana un atbildes sniegšana nebija/nebūs iespējama mēneša laikā no saņemšanas dienas;
- pieņemt motivētus lēmumus par iesniegumu izskatīšanas termiņa pagarinājumu, par to informējot iesniedzējus.

Par sniegtās rekomendācijas izpildi lūdzu informēt Tiesībsarga biroju **līdz 2025.gada 22.septembrim**.

Ar cieņu

Tiesībsarga vietniece

Ineta Piļāne